

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В КАНАДІ
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY OF CANADA
SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE ŠEVČENKO DU CANADA
516 The Kingsway, Toronto, ON M9A 3W6 Canada – ntsh.ca@gmail.com

СТИПЕНДІЇ НТШ-К, 2023 року

Ось уже дев'ятий рік поспіль Наукове Товариство ім.Шевченка надає стипендії науковцям на дослідження української історії та культури, а особливо на розвідки, що стосуються діяльності українців в Канаді. Так, завдяки цій ініціативі були досліджені праця та роля визначних канадських українців у розвитку концепції мультикультуралізму – Петра Саварина (дослідження д-ра В.Полковського, 2016) та Ярослава Рудницького (дослідження д-ра Т.Приймака, 2017); ; висвітлені життя та творчість поета і літературознавця Микити Мандрики (розвідка М. Сороки, 2015); детально проаналізовані наукові концепції історика Івана Лисяка Рудницького (дослідження д-ра Е.Гийдела, 2018). Новій хвилі українських емігрантів присвятила свою працю перша стипендіантка НТШ Сюзанна Линн (2014), а етномузиколог Ольга Зайцева-Герц, яка отримала стипендію у 2019 році, дослідила музичний фольклор українських емігрантів до Канади на базі унікальних аудіо-записів Роберта Климаша. Стипендію 2020 року отримав д-р Зорян Стех на дослідження діяльності Українсько-Канадського Дослідчо-Документаційного Центру, що від 1982 року успішно працює при Інституті св. Володимира в Торонто і зібрав унікальну колекцію спогадів і свідчень жертв і очевидців Голодомору 1932-33 рр., членів Дивізії Галичина і українців Канади. Стипендію 2022 року здобула Калина Сомчинська, дослідниця з Едмонтону, на тему : Our Feminist Aunties / Наші феміністичні тітки: Feminist Activity within the Ukrainian Canadian Community and the Second Wreath Conference (1985). Вона вивчала архіви учасниць лівого руху в Канаді 1960-1980х рр., з метою показати, як українські жінки у 1980х роках намагалися створити альтернативну феміністичну українську громаду в Едмонтоні, та як громада була залучена до стосунків з Радянською Україною.

Стипендії були також надані деяким молодим науковцям на дослідження історії та культури України. Зокрема, стипендіантка 2021 Ольга Хомета у дослідженні “The Emancipatory Ideology of Ventriloquism in Pavlo Tychyna’s Partii a vede (1934)”, переконливо спростувала деякі шаблони трактування поезії Тичини 1930х років і виявила іронічний голос поета, що навмисне вдавався до частіткових ритмів та мови комуністичних плакатів. Ще один переможець стипендії НТШ 2022 року д-р Алекс Авербух досліджував маловідомі аспекти життя та творчої діяльності Агатангела Кримського, одного з найвизначніших поетів і сходознавців України 20-го століття, в статті “The Queerotextual Krymskyi: Rediscovering a Major Modernist Figure through Newfoundland Personal Papers”.

Цього року, особливо в умовах російської агресії проти України, Наукове Товариство ім.Шевченка в Канаді підкреслює важливість підтримки та заохочення українських студій у світі. Стипендія НТШ 2023 надає перевагу дослідженням з питань історії та

суспільних наук, а зокрема розвідкам, присвяченим стану та напрямкам українських студій на університетах Канади, а також питанням ідентичности українців Канади.

Переможцем стипендії став д-р Андрій Зав'ялов з темою “Recent Ukrainian Newcomers to the Greater Toronto Area: Stay or Leave?” Д-р Зав'ялов є фахівцем в ділянці соціологічних досліджень, автором багатьох праць з питань соціальної адаптації українців в Росії, країнах Європейського Союзу та Канади. Серед назв його публікацій – книжка “Соціальна адаптація українських імігрантів в Росії” (Київ, 2020), статті “Features of Ukrainian Immigration to the European Union” (2021), “Українська катастрофа: українці і українська мова в Росії в дзеркалі переписів населення 1989 -2021 рр.” (рос.мовою, 2023), та ін. Дослідження нової хвилі новоприбулих з України до Канади, як наслідок російської війни проти України, безумовно, допоможе краще зрозуміти проблеми сучасної іміграції українців в Канаді.

Від 2022 року НТШ ім.Шевченка в Канаді встановило ще одну щорічну дослідчу стипендію – імени родини Микитчуків, засновників та багатолітніх керівників Українського Бібліотечного Товариства в Торонті (УБТ – Toronto Ukrainian Library Association -TULA). Після ліквідації фізичної бібліотеки та переведення її в інтернетну мережу, Дирекція УБТ щедро пожертвувала НТШ в Канаді сто тисяч доларів на встановлення стипендії для досліджень українських бібліотек, архівів та створення бібліографій українських видань в Канаді. Перша стипендія ім.Микитчуків 2022 р. була присуджена відомому незалежному історико-архівісту Мирославу Івануку на дослідження та опрацювання архіву Євгена Пастернака. Євген Пастернак, син сенатора передвоєнного польського сенату та чоловік відомої геронтологічної активістки в Торонто Євгенії Пастернак, був активним учасником українських студентських товариств у Польщі довоєнного та воєнного періодів, а після еміграції до Канади працював журналістом для різних часописів Канади і США, а також написав найповнішу на сьогодні історію Холмщини і Підляшшя. Опрацювання його солідного архіву, що складає 33 томи, сприяло глибшому висвітленню українського життя в довоєнній та воєнній Польщі, середовища ДіПі в повоєнний час, та шляхів діпістів до Америки, Канади і Аргентини.

На жаль, цього року, серед аплікацій, поданих на стипендію ім.Микитчуків, не виявилось такої, щоб відповідала вимогам даної стипендії. Тому Дирекція НТШ оголосила додатковий конкурс на стипендію ім.Микитчуків 2023. Строк подання аплікацій – до 30 серпня 2023 р.

Окрім наукової стипендії, НТШ ім.Шевченка в Канаді виділяє також фонди на підтримку наукових публікацій з української та українсько-канадської культури.

Минулого року підтримку НТШ отримала книжка Наталі Кононенко: *Ukrainian Ritual on the Prairies: Growing a Ukrainian-Canadian Identity*, видання McGill – Queen's University Press. Книжка підсумовує більше 250 інтерв'ю, проведених з українцями степової

Канади Альберти і Саскачевану впродовж 2008-2018 рр., та виявляє, як українці знайшли спосіб поєднати традиційне з новим, зберегти свою українську ідентичність і водночас сформувати, витворити специфічний характер сучасної Канади.

Цього, 2023 року підтримку НТШ здобула книжка з України. Це збірка наукових праць *Революція Гідності: на шляху до історії*, кн.3, під загальною темою “Сучасні медіа й революції нового типу в Україні та світі” (відповідальний редактор – Л.Онишко). Книжку видає Видавництво Музею Революції Гідності в Києві.

Дагмара Турчин-Дувірак,

Референт стипендій та фонду підтримки публікацій